

Stavby cukrovarnického spolku v Praze na Letné

BUILDINGS OF THE SUGAR ASSOCIATION IN PRAGUE – LETNÁ

Za nejvýznamnější budovatelský počín v nově vzniklé republice ustaveného Ústředního spolku československého průmyslu cukrovarnického je po právu považován areál výzkumného ústavu ve Střešovicích, který vyprojektoval a postavil známý architekt a stavitel Josef Záruba-Pfeffermann. Cukrovarnický spolek na začátku 20. let minulého století ovšem nevybudoval pouze ten, ve spolupráci se stejným architektem nechal vystavět v rekordním čase (1921–1922) pro své potřeby, resp. jejich financování, tři objekty na Letné – tiskárnu a dva bytové domy¹. Jsou součástí jednoho domovního bloku v sousedství letenského tunelu (ten však byl vybudován až v 50. letech). Budovy na Letné zastavěnou plochou i svou hmotou převyšují objekty VÚC ve Střešovicích.

Průmyslová tiskárna v ulici Dobrovského (č. 25 a 27) stojí na parcele odpovídající třem bytovým domům, uliční fronta tiskárny je dlouhá 50 m, zastavěná plocha je 1 210 m², z toho 250 m² obytná část. Ve vnitrobloku přiléhají k hlavní budově do tvaru „U“ kolmá křídla. V tovární části budovy byly umístěny všechny polygrafické provozy. V přízemí byla strojovna, v prvním patře tiskařské stroje (místnosti měly konstrukční výšku až 4,8 m), ve druhém patře sazárna, ve třetím knihárna a sklad. Reprodukční část byla ve dvorním křídle se samostatnou konstrukcí, aby se nepřenášely otřesy z hlavní budovy. Ve dvoře se nacházel hlavní vstup do tiskárny, garáže a jídelna pro zaměstnance. Budova měla ústřední vytápění s kotelnou v suterénu. Průmyslová tiskárna² produkovala řadu spolkových i jiných tiskovin (kvalitní obrazové publikace, mapy apod.), byly zde tištěny také Listy cukrovarnické.

Řadový činžovní dům v ulici Nad štolou č. 7 má pět podlaží. Podle architekta je řešen jako palácová vila – protože prý monumentální zástavba Letné vyžaduje velkorysost. V prvním patře je luxusní byt spojený s přízemím, také ve druhém patře byt s 9 obytnými místnostmi a řadou dalších zabírá celé podlaží. V ostatních patrech jsou dva byty a ve čtvrtém byly byty pro svobodné úředníky. V domě byla společná parní prádlena se žehlírnou. Balkony tří pater obrácené k Pražskému hradu jsou zdobeny mozaikami, ozdobný hlavní vchod vede k reprezentativnímu palácovému vestibulu obloženému sliveneckým mramorem.

Rohový činžovní dům v ulici Nad štolou č. 8³ tvoří nároží s ulicí Dobrovského, navazuje architektonicky na vedlejší řadový dům. V domě jsou byty běžné velikosti, které měly moderní vnitřní vybavení. Roh budovy zdobí arkýře a v Dobrovského ulici dva balkony.

Blaboslav Marek

¹ Cukrovarnický spolek měl celkem v Praze vlastnit 6 obytných domů.

² V roce 1848 byla tiskárna znárodněna – jako závod Jiřího Dimitrova n. p. Orbis, po roce 1990 zrušena; dnes je zde ústředí Úřadu práce ČR.

³ Bydlel v něm s rodinou mj. i legionář, brig. gen. Rudolf Medek, ředitel Památníku národního osvobození, literát.

Budovy bývalé Průmyslové tiskárny (nahoře), bytové domy v ulici Nad štolou č. 8 a 7 (uprostřed), detail průčelí domu č. 7 (dole)